

Lovens § 15, nr. 1-4, indeholder forbud mod en række forsøg på kønsceller og befrugtede menneskelige æg, der griber ind i den menneskelige arvemasse, nemlig

- 1) forsøg, der har til formål at muliggøre fremstilling af arvemæssigt identiske menneskelige individer,
- 2) forsøg, der har til formål at muliggøre fremstilling af menneskelige individer ved sammensmeltning af genetisk forskellige fosteranlæg eller dele af fosteranlæg, før de sætter sig fast i livmoderen,
- 3) forsøg, der har til formål at muliggøre fremstilling af levende menneskelige individer, som er hybrider med en arvemasse, hvori indgår bestanddele fra andre arter, og
- 4) forsøg, der har til formål at muliggøre udvikling af et menneskeligt individ i artsfremmed livmoder.

De bestemmelser i loven, som vedrører brugen af kunstig befrugtning som *behandlingsmetode*, er lovens § 14, stk. 4, 5, og 6. Heri er fastsat begrænsninger i brugen af befrugtede æg, der har været genstand for forskning, forbud mod donation af befrugtede menneskelige æg, og en bemyndigelse til sundhedsministeren om at fastsætte regler om nedfrysning og donation af menneskelige æg.

Loven omhandler derudover ikke regler for medicinsk diagnostik, behandling eller pleje af enkelte patienter.

Det er almindelig praksis på sundhedsområdet, at der ikke udstikkes retlige rammer for, hvilke behandlingsmetoder, den ansvarlige læge må anvende i behandlingen af patienten. Lægens valg af behandlingsmetode sker under ansvar efter lægelovens § 6 og § 18 om lægens pligt til at udvise omhu og samvittighedsfuldhed og om sikring af information og samtykke fra patienten.

Dette er ligeledes gældende for behandlinger, der involverer kunstig befrugtning. Det er imidlertid regeringens opfattelse, at der særligt på dette område bør udstikkes en samlet retlig ramme for, hvilke former for behandling og forskning i forbindelse med kunstig befrugtning, som det ikke skal være tilladt at udføre i Danmark. Samtidig sker en retlig opsamling af de hidtidige regler, principper og beslutninger, der har reguleret området.

Det gælder f.eks. den regulering, der er sket med Sundhedsstyrelsens vejledning af 22. december 1993 om lægers anvendelse af kunstig befrugtning og andre former for reproduktionsfremmende behandling og Sundhedsstyrelsens cirkulære nr. 108 af 13. juni 1994 om indførelse af nye behandlingsmetoder inden for forplantningsteknologien og Sundhedsstyrelsens vejledning nr. 109 af 13. juni 1994 om samme emne.

Sundhedsstyrelsens cirkulære nr. 108 og vejledning nr. 109 indeholder endvidere en tilkendegivelse om, at § 15 i lov om et videnskabsetisk komitéssystem om forbud mod visse forsøg på kønsceller og befrugtede menneskelige æg skal fortolkes således, at der heller ikke må foretages behandling med det formål, som komitélovens § 15 forbyder i forbindelse med forskning og forsøg.

Som eksempler på den hidtidige retlige regulering, der er sket i administrative retningslinier, i cirkulærer og vejledninger, kan bl.a. nævnes beslutningen om, at kunstige befrugtningsteknikker af hensyn til barnets forsørgelse og opvækst ikke bør tilbydes kvinder, der er over 45 år, og at donorinsemination kun må ske ved frossen sæd.

Der bør nu gennemføres en samlet og selvstændig lovregulering af området, således at der blandt andet kan skaffes lovhjemmel for de administrativt fastsatte forbud i forbindelse med behandlingen og straffebestemmelser for overtrædelse af reglerne.

Baggrundsmateriale kan findes i de følgende rapporter:

»Behandling af ufrivillig barnløshed«, Sundhedsministeriet, december 1992.

»Redegørelse om kunstig befrugtning«, Det Ethiske Råd, August 1995.

3. Nærmere om den nuværende regulering af området

3.1. Lovgivningsmæssig regulering

3.1.1. Lov nr. 503 af 24. juni 1992 om et videnskabetisk komitéssystem og behandling af biomedicinske forskningsprojekter

Reglerne i kapitel 4 i loven om det videnskabetiske komitéssystem og i bekendtgørelse nr. 392 af 17. maj 1994 om nedfrysning og donation af menneskelige æg regulerer hovedsagelig forskning og forsøg på kønsceller og befrugtede menneskelige æg, men omfatter også en regulering af donation og nedfrysning af menneskelige æg. Det betyder, at der på disse punkter også er en lovmæssig regulering af den lægelige *behandling* på disse områder.

A. Regler om forsøg (forskning) på menneskelige kønsceller og befrugtede menneskelige æg (§ 14)

- Forsøg på menneskelige kønsceller og befrugtede menneskelige æg, der agtes anvendt til befrugtning, skal godkendes i både den lokale og den Centrale Videnskabetiske Komité (§ 14).
- Der må kun udføres forsøg på kønsceller og befrugtede menneskelige æg, når formålet er at forbedre reagensglasmetoden eller lignende metoder til kunstig befrugtning (§ 14).